

Fig. 1. Kirken og klokkestablen set fra øst. Foto Arnold Mikkelsen 2020. – *The church and the bell frame seen from the east.*

SKARØ KIRKE

SUNDS HERRED

Kirken er opført 1898-99 efter tegning af arkitekt N. Jacobsen, Odense. Den blev indviet 20. maj 1900.¹

Skarø hørte under Øster Skerninge Sogn (s. 1964), til den 1555 blev henlagt til Drejø (s. 2823).² O. 1570 var der seks gårde på øen.³

Ønsket om et gudshus på øen blev fremsat 1893, da beboerne anmodede Kultusministeriet om tilskud til opførelse af et kapel med kirkegård. 1894 svarede

ministeriet, at beboerne mod selv at stille en grund til rådighed og tilvejebringe en vedligeholdelsesfond på 2.000 kr. måtte fremskaffe planer og overslag til et kapel med 90 siddepladser fra arkitekt N. Jacobsen i Odense. Kapellet skulle have en tagrytter med klokke, og det måtte sammen med indhegning af kirkegården koste op til 8.000 kr. I 1896 henstillede ministeriet dog til, at man i stedet for et kapel nøjedes med at

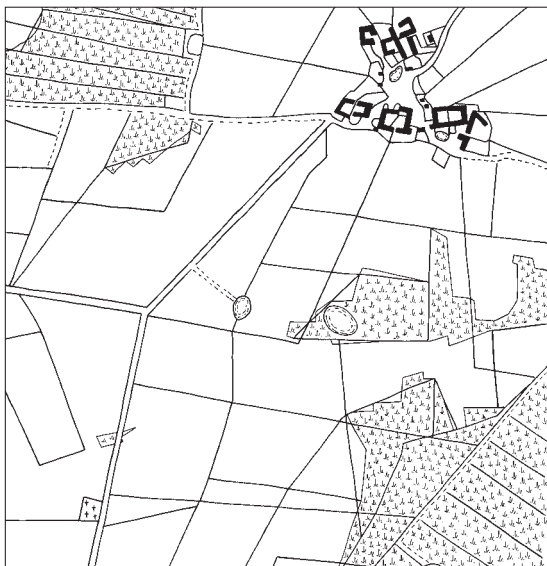

Fig. 2. Matrikelkort. 1:10.000. Målt af Lorentz Fisker 1810 med tilføjelser af Hans Chr. Nicolai Meldal 1904, tegnet af Freerk Oldenburger 2020. – Cadastral map.

opføre et mindre bedehus. På finansloven for 1897–98 blev der bevilget et tilskud på 3.600 kr., og arkitekten blev i juni 1897 anmodet om at igangsætte arbejdet. I oktober meddelte han dog, at det tilbud, han havde modtaget på opførelsen af bedehuset, lød på 5.389 kr., heri ikke indbefattet arkitekthonorar eller udgifter til inventar. Man anmodede derfor ministeriet om yderligere tilskud, og på tillægsbevillingsloven 1898–99 blev der bevilget yderligere ca. 6.650 kr. Opførelsen påbegyndtes sommeren 1898, og bygningen stod efter udbedring af nogle mangler påpeget ved provstesyn 1899 færdig i foråret 1900.¹

Ved visitats 1920 besluttede biskop Laurits Nicolai Balslev, at bedehuset fremover skulle betegnes Skarø Kirke.⁴

Vest for Tåsinge og ca. 10 km sydvest for Svendborg ligger Skarø. Kirken er opført på den sydvestlige del af øen med Skarø By beliggende ca. 600 m nordøst derfor (fig. 2). Bygningen ligger alene i landskabet med udsigt til havet på alle sider (fig. 4). Et andet jordstykke var egentlig udset til kirkens opførelse, men da det både skulle drænes og påføres jord, blev den nuværende placering valgt.⁵

Den rektangulære kirkegård har bevaret de gamle grænser på nær mod vest, hvor der i 1939 blev foretaget en mindre udvidelse (jf. ndf.).⁶

Hegn. En bøgehæk, der i 2010'erne blev suppleret med egetræer, omkranser kirkegården.⁷

†*Hegn.* Da kirken stod nyopført, var kirkegården kun indhegnet af et trådhegn (jf. fig. 5); det blev senere erstattet af hække. Kort efter opførelsen blev en krans af ahorn plantet, og de blev fældet løbende efter årtusindskiftet (jf. ovf.).⁸ 1947 skulle hegnet om det nye stykke kirkegård mod vest forsynes med egepæle.⁹

Indgang. Mod øst er kirkegårdens eneste indgang, en kopi af porten til Drejø kirkegård af Ejnar Mindedal Rasmussen 1951 (s. 2825). Den er en køreport bestående af granitpiller fra 2002 og to træremmelåger fra 2012.⁷ Den forrige, formentlig oprindelige ↑port havde to cement- eller stenpiller afsluttet med kugler, hvorpå var ophængt ↑trælåger.¹⁰

Bygninger på kirkegården. I kirkegårdens nordøstlige hjørne står en tømret klokkestabel fra 2019 (fig. 1), hvori kirkens gamle klokke hænger (s. 2885). Stablen består af to stolper stående på remme og støttet af skræstivere samt et krydsbånd. Den er overdækket af et sadeltag belagt med skifer. Lige vest for kirkebygningen er en grundmuret *graverbygning*, opført 1939 som kombineret redskabs-, brændsels- og nødtørftshus og indrettet med graverfaciliteter 1989 (jf. fig. 4).¹¹ Bygningen er muret af røde teglsten i normalformat lagt i løberskifte, og den har tre hvidmalede døre og tre små, rektangulære vinduer. Et halvtag belagt med tagpap dækker bygningen. I kirkegårdens sydvestlige hjørne er der en *materialeplads*.

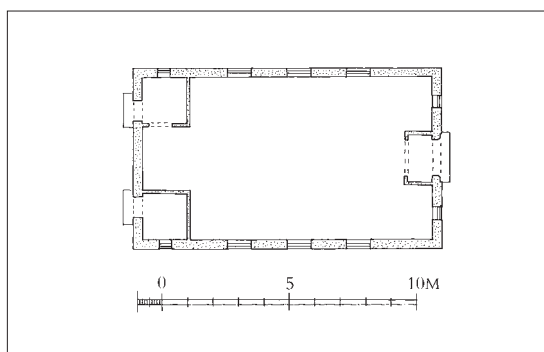

Fig. 3. Grundplan. 1:300. Målt af Lars Mindedal 1988, suppleret og tegnet af Pia K. Lindholt 2020. Signaturforklaring s. 9. – Ground plan. Key on p. 17.

Fig. 4. Kirken i landskabet set fra syd. Foto Arnold Mikkelsen 2020. – *The church in the landscape seen from the south.*

BYGNING

Kirken er bygget 1898-99 efter tegninger af arkitekt Niels Jacobsen, Odense.¹ Den lille økirkes længdeakse er kraftigt drejet mod sydøst.

Den rektangulære kirkebygning er udover selve kirkerummet inddelt i et vindfang mod øst og to kvadratiske rum mod vest, henholdsvis et sakristi i det nordvestlige hjørne og et fyrrum mod sydvest (fig. 3).

Materiale og teknik. Kirken, som står på en frem-springende, retkantet sokkel af granit, er bygget af røde normalsten lagt i krydsskifte. Murene, der arkitektonisk set er afdæmpede, men velartikulerede, er dekoreret med et rulleskifte over soklen og et skifte af vekselvis to liggende og to kantstillede bindere under vinduerne. Langmurene afsluttes endvidere af en gesimsfrise bestående af rektangulære felter med pudset bund adskilt af halvstensstave (jf. fig. 1). Østgavlen beriges øverst af en sildebensmuring over tandsnit, sidstnævnte

med pudset bund og indrammet af løberskifter. Langs gavlens skrå taglinjer er et stigende standerskifte af halvsten på løberskifte. På vestgavlen er en svastika- og ruderformet mønstermuring.

Døre. Kirken har tre udvendige døre: hovedindgangen mod øst og to døre mod vest til de to vestlige rum (jf. ovf.). To granittrin leder op til hoveddøren, som har affaset helstensfals og højtrejst, fladbuet stik bestående af vekslende løbere og bindere samt et prydskifte af bindere (jf. fig. 1). De to døre mod vest har rette vanger og stik som hovedindgangens.

Vinduer. Mod øst er der på hver side af hoveddøren et cirkelformet vindue, og i hver langmur er der tre fladbuede vinduer, som oplyser kirkerummet, og et cirkulært vindue, som oplyser rummene mod vest (jf. fig. 5). De cirkulære vinduer har stik og prydskifte af bindere, mens de øvrige vinduer har stik som hovedindgangen. I den østre gavltrekant er der tre koblede, rundbuede vinduer; stikkene svarer til de cirkulære

Fig. 5. Kirken set fra syd, begyndelsen af 1900-tallet. Foto K.V. Monberg. I Drejø Sogns Lokalarkiv. –
The church seen from the south.

vinduer (jf. ovf.). Skifersålbænken hviler på et udkraget tandsnit med pudset bund og er indrammet af to små, profilerede konsoller.

Indre. Kirkerummet er ikke bygningsmæssigt inddelt i kor og skib, men alterpartiet (s. 2880) er placeret i mellemrummet mellem de to mindre rum mod vest (jf. fig. 6-7). *Gulvet* er lagt af fyrreplanker, og kirkerummet og vindfanget er dækket af et fladt, brunmalet *plankeloft* med grønne detaljer på bindbjælkerne og to røde langsgående bjælker. De to små rum mod vest har henholdsvis gulvtæppe i sakristiet og betongulv i fyrrummet; de har begge rå plankeloft.

†*Farveholdning.* Oprindeligt var der en malet dobbelt bort på bagmurene ca. 1 m over gulvet (jf. fig. 6). Den skulle muligvis imitere teglsten.

Derudover var hjørnerne på de vestlige mure på hver side af alterpartiet malet i en mørkere farve end væggene.

Tag og taggavle. Kirken har sadeltag over størstedelen af bygningen, men mod vest er taget valmet med en lille, træbeklædt gavltrekant øverst (jf. fig. 4). En *tagrytter* er opsat over tagets østre ende (jf. fig. 1). Dens nederste del er en lanterne, hvorover er et højt spir. En *vindfløj* øverst på spiret består af en kugle og et kors.

Reparationer. 1965 var kirkens facader blevet repareret med en puds, som fremstod som lyse pletter. Pudsens blev fjernet og gamle, porøse mursten udskiftet.⁹ Kirkens facader har været udsat for vind og vejr, så fugerne og teglstenene er repareret og udskiftet flere gange i nyeste tid.⁷

Fig. 6. Indre set mod nordvest, begyndelsen af 1900-tallet. Foto K.V. Monberg. I Drejø Sogns Lokalarkiv. – Interior looking north west, beginning of 1900s.

Vinduer. Kirkens vinduer har hvidmalede, sprossede trærammer (jf. fig. 4). De søndre er indsat 2006, og de tre vinduer i østgavlen er udskiftet 2008.⁷ De oprindelige trærammer i de fladbuede vinduer havde kun sprosser i den øverste fladbuede del (jf. fig. 5), mens de cirkulære vinduer var sprossede. 1974 blev de søndre vinduer udskiftet.⁷

Tagværket er det oprindelige af fyr, og sadeltaget har 11 spærfag med et hanebånd på det østligste og det vestligste fag. Valmtaget mod vest hviler ligeledes på 11 spær. En tagstol stabiliserer konstruktionen, og den består af to langsgående åse støttet af fire sæt stolper med skråstivere; stolen er nummereret med romertal fra øst mod vest i den søndre side. Tagrytteren støttes af to stolper ved

østgavlen, og klokken (nr. 2) er hængt op mellem to bjælker ved disse (s. 2885).

Tagbeklædning. Kirkens tag er beklædt med skifer, udskiftet 2015, rygningen er af zink og tagrytteren belagt med tagpap.⁴ Ved opførelsen havde taget samme type beklædning.

Opvarmning. Kirken er opvarmet ved elradiatorer langs væggene, opsat 1991.¹²

†*Opvarmning.* Kirken var oprindeligt opvarmet ved en *kakkelovn* i en niche i vestvæggen ud for fyrrummet (jf. fig. 6). En muret skorsten var placeret over sadeltagets vestligste del (jf. fig. 5), formentlig nedtaget 1991. 1935 blev et nyt varmeværk indsat, sandsynligvis en oliefyret *kalorifer*, da kakkelovnen trængte til reparation.¹³ Kirken fik *elektrisk lys* 1967.⁷

Fig. 7. Indre set mod nordvest. Foto Arnold Mikkelsen 2020. – Interior looking north west.

INVENTAR

Inventaret er i det væsentligste anskaffet i forbindelse med kirkens opførelse 1898–99 (jf. fig. 6).¹⁴ Kirkeskibet »Skarø«, bygget af Fritz Brade Jørgensen, Bregninge, er ophængt 1985. Elorglet er anskaffet o. 2014, og en ny klokke er støbt 2019 af Petit & Fritsen, Holland.

Farvesætningen, udført 2014, omfatter forskellige grå nuancer med detaljer i grønt og guld; på bænkerne ligger røde hynder. Den oprindelige staffering var udført i lys farve med mørkere detaljer. Antagelig o. 1950 blev bænkerne malet røde.¹²

Alterbordet (jf. fig. 7), af træ, 136×68 cm, 95 cm højt, har tre profilfyldinger på forsiden og en på hver kortside. Bordet er gråmalet med grønne fyldinger og forgyldte profiler.

Knaleskamler. *1) Af brunbejdset træ med nyere polstring af sort skind, fastgjort med messingsøm. Skamlen opbevares i præstegården på Drejø.

2) Antagelig 2014, udført af snedkerværkstedet Bækskildegård, Drejø. Af gråmalet træ, betrukket med rødt skind.

Altertavlen (fig. 8), af træ, er et ganske lavt basrelief, indsat i en ramme med svejfede sidestykker og tandsnitsgesims; tavlen måler 116×126 cm (lysmål 73×73 cm). Relieffet viser et kors i cirkelslag, hvorfra udgår stråler. I de tre korsender er rosetter og i korsskæringen et Jesusmonogram, mens cirklen har indskrift med versaler: »Ved dette tegn skal du seire«. Sviklerne udfyldes af hjerter. Korset er lysegråt og strålerne forgyldte på blå bund; desuden er anvendt grønt og rødt. Rammen er gråmalet med detaljer i rødt og guld. Tavlen hænger på vestvæggen.

Et ikke realiseret projekt til alterudsmykning fremlagdes 1969, da man ønskede altertavlen erstattet af et maleri af Bent Andersen, Ulbølle, med motiv af Josef og Maria på vej til Betlehem. For-

Fig. 8. Altartavle (s. 2880). Foto Arnold Mikkelsen 2020. – *Altarpiece.*

slaget blev dog ikke godkendt af Kirkeministeriet.¹⁵

Alterkalk (jf. fig. 9), af sølvplet, 19,5 cm høj. Foden er ottesidet og drevet op mod en tredobbeltprofil, der danner overgang til et snoet skaftled. Knoppen er flad med tovsnoning og påsatte rosetter, og det øvre skaftled er vaseformet med drevet ornamentik. Bægeret har graverede borter med blomsterstande og fligede blade, adskilt af et påsat, snoet bånd med rosetter.

Disk (jf. fig. 9), udført hos Württembergische Metallwarenfabrik. Af sølvplet, 15 cm i tværmål, med bred fane og tre fabriksmærker på bagsiden.

Oblateske, o. 1850-90, fra Bing & Grøndahl. Af porcelæn, 8 cm høj, 14 cm i tværmål, sort med forgyldte profiler og tilsvarende kors på låget.

Alterkande (jf. fig. 9), udført af Madsen & T. Baagøes Elektroplet- og Nysølvvarefabrik, København. Af sølvplet, 30,5 cm høj, med cirkulær

fod, pæreformet korpus med rundstav foroven og forneden, stor hældetud og høj, svungen hank. På foden er et fabriksmærke.

Alterstager (fig. 10), af messing, 41 cm høje, med profileret, cirkulær fod, cylinderskaft med tre ringe og dyb, profileret lyseskål.

Syvstage (jf. fig. 7), nyere, skænket af familie til to engelske flyvere, der er begravet på kirkegården (jf. ndf.).¹⁶ Af messing, 32 cm høj, med cirkulær, profileret fod med bladkrans, skaft med tre bladled og buede arme. Stagen står på et *bord* af træ med en fyldning på forsiden og glat, let frempringende dækplade; det er gråmalet med grønt fyldingsfelt og forgyldt profil. Bordet står ved vestvæggen syd for åbningen til alterpartiet.

Messehagel, af rødt fløjls med rødt for, kantet med guldgalonier og med tilsvarende kors på ryggen.

Altersranken (jf. fig. 7), af træ, er tresidet med låge i de skrå sider; en mægler danner overgang

Fig. 9. Kalk, disk og alterkande (s. 2881). Foto Arnold Mikkelsen 2020. – *Chalice, paten and altar jug.*

til væggen i hver side. Skranken består af drejede, gråmalede balustre med røde og grønne profiler

under en lakeret håndliste. Knæfaldet er gråmalet med betræk af rødt skind fra 2014.

Døbefonten (fig. 12), af lys sandsten, 84 cm høj, er ottesidet med karnisprofileret fod, glat skaft og kumme med omløbende profiler. Ved overgangen mellem foden og skaftet er en stor reparation med cement.

Dåbsfadet (jf. fig. 12), af messing, 39 cm i tværmål, er glat.

Dåbskanden (fig. 11), o. 1850-1900, af tin, er konisk med svungen hank. Kanden er udvendig sortmalet med forgyldt kors, indvendig hvidmalet.¹⁷

Prædikestolen (jf. fig. 7) er en skranke med en fyldning mod kirkerummet og profileret dækplade, hvortil er fastgjort en læsepult. Den er opsat på et hævet podium i kirkerummets nordvesthjørne med opgang ad en trappe langs vestvæggen. Skranken er gråmalet med grønt fyldingsfelt og forgyldte profiler.

Fig. 10. Alterstager (s. 2881). Foto Arnold Mikkelsen 2020. – *Altar candlesticks.*

Fig. 11. Dåbskande, o. 1850-1900 (s. 2882). Foto Arnold Mikkelsen 2020. – *Baptismal jug, c. 1850-1900.*

Stolestaderne (jf. fig. 7) er enkle bænke med åbne rygge med tre lodrette stivere med cirkelformet udvidelse foroven og en tværstiver. De er malet i to grå nuancer med mørklakerede sæder og hynder af rødt uld. Der står seks bænke i nordsiden og ni i sydsiden; to tilsvarende bænke er opstillet langs væggene forrest i kirken.

En *præstestol* med åben ryg med en tværstiver og polstret sæde stod ved alteret (jf. fig. 6), men opbevares nu på loftet.

Pengebøsse (fig. 17), o. 1850-1900, af jernblik, 21 cm høj, retkantet med hængslet låg med penge-tragt og overfaldslukke på siden. Bøssen er gråmalet; under den grå farve anes en ældre indskrift med versaler: »Kirkens bøsse«. Bøssen hænger i vindfanget.

De *udvendige dørfloje* er fornyet henholdsvis o. 1976 og o. 2006.⁷ 1) (Jf. fig. 1), nærmest rundbuet dobbeltfløj med tre fyldinger, hvoraf den øverste har glas med sprosser, og dørgreb af messing. Ydersiden er hvidmalet, indersiden er brunlakeret. I hovedindgangen. 2-3) Hvidmalet enkeltfløj med glas foroven. I sakristiet og fyrrummet.

De *indvendige dørfloje* er fra o. 1900. 1) Dobbeltfløj med tre fyldinger, dannet af lodretstil-

lede brædder, hvorimellem to smalle, vandrette fyldinger. Dørgreb af messing. Rammeverket er gråt, fyldingerne grønne; i de smalle fyldinger desuden en rød profil. I døren mellem kirken og vindfanget. 2) Enkeltfløj med to gange tre fyldinger, i døren mellem kirken og sakristiet. Mod kirken er den gråmalet med grønne fyldinger, mod sakristiet er den malet i to brune nuancer.

Elorgel, o. 2014, fabrikat Johannus Studio 1. Leveret af Skandinavisk Orgelcentrum, Vejle.¹⁸ †*Elorgel*, anskaffet 1971.¹⁹

†*Harmonium*.¹⁸ 1968 skulle harmoniet repareres;⁹ 1971 var det brudt sammen.¹⁹

Fire *salmenummertavler* (fig. 14), 66×34 cm, med rundstav foroven og søm til ophæng af cifre. Rammeverket er brunlakeret med grøn inderprofil, selve tavlen er sortmalet. Oprindeligt blev salmenumrene skrevet på med kridt (jf. fig. 6).

Fig. 12. Døbefont og dåbsfad (s. 2882). Foto Arnold Mikkelsen 2020. – *Font and baptismal dish.*

Fig. 13. »Skarø«. Kirkeskib, bygget af Fritz Brade Jørgensen, Bregninge, ophængt 1985 (s. 2884). Foto Arnold Mikkelsen 2020. – “Skarø”. Church ship built by Fritz Brade Jørgensen, Bregninge, hung up in 1985.

*Maleri, 2003, malet af Lykke Niemann. Abstrakt komposition inspireret af naturen, udført i lyse grønne og gule farver suppleret med rødt, blå og hvidt.²⁰ Maleriet blev nedtaget o. 2014; det hænger nu i præstegården på Drejø.

Lysekronen, en barok kopi, med seks s-svungne, fligede arme, balusterskaft med stor hængekugle med profileret knop og seks pyntearme med refleksblomster. Kronen, der er til levende lys, hænger i en jernkæde (jf. fig. 7).

Belysningen omfatter i øvrigt syv moderne pender af hvidt glas (jf. fig. 7).

Kirkeskibet (fig. 13), briggen »Skarø«, er bygget af Fritz Brade Jørgensen, Bregninge på Tåsinge, erhvervet 1984 og ophængt i kirken 1985.²¹ Skibet er sortmalet med grøn bund og hvid vandlinje. Navnet er anført med gyldne versaler i stævnen

Fig. 14. Salmenummertavle (s. 2883). Foto Arnold Mikkelsen 2020. – Hymn board.

Fig. 15. Klokke, 1898, støbt hos Bochumer Verein für Bergbau und Gußstahlfabrikation (s. 2885). Foto Arnold Mikkelsen 2020. – Bell, 1898, cast by Bochumer Verein für Bergbau und Gußstahlfabrikation.

samt agter; midtfor på begge sider står med hvide versaler: »Anno 1984«. Skibet hænger i en kæde.

Skulptur, o. 2014, af træ, visende Kristus stående på en halvkugle med udbredte arme. Figuren har mørkt hår, naturlig karnation og gylden kjortel. Den er ophængt på østvæggen over døren.

Cirkekors (jf. fig. 7), 2015, udført af Hanns Haenel, Drejø, af egetræ. Cirklen er beklædt med bladguld. Korset hænger på kirkerummets vestvæg, syd for åbningen til alterpartiet.²²

Klokker. 1) (Fig. 15), 1898, støbt hos det tyske firma Bochumer Verein für Bergbau und Gußstahlfabrikation.²³ Klokken, af stål,¹² 46,5 cm i tværmål, har to rammelinjer om halsen og tredobbelt linje ved slagkanten. På legemet er støberindskrift med versaler: »B. V. G. Bochum 1898«. Klokken hang oprindeligt på loftet ud for de tre vinduer i østgavlen, men blev 2019 taget ud af brug og ophængt i en klokkestabel på kirkegården (jf. s. 2876).

2) 2019, støbt af Petit & Fritsen, Holland, 55 cm i tværmål. Om halsen er to ornamentborter hvorimellem støberindskrift med versaler. På legemet et vers: »Morgen og aften lyder klokens klang, minder folk om livets gang«. Klokken hænger på loftet (jf. s. 2879).

GRAVMINDER

Kirkegårdsmonument (fig. 16), 1995,²⁴ over J(amie) M(ichie) Alexander, CGM, flyverløjtnant II, navigatør i Royal Air Office, †15. febr. 1944, 23 år gammel, og W(alter) Hawkins, DFC, nr. R 98864, underofficer, radiotelegrafist og luftskytte i Royal Canadian Air Force, †15. febr. 1944, 25 år gammel. Efter personalia et vers: »At the going down/ of the sun/ and in the morning/ we will remember them«,²⁵ og derunder giverindskrift: »Rejst af beboerne paa Skarø«.

Stele af grå, poleret granit, 76×57 cm, med indskrift med fordybede, forgyldte versaler. Øverst er Royal Air Forces emblem, udfyldt med guld og sølv.²⁶

Fig. 16. Kirkegårdsmonument, 1995, over to allierede flyvere, J. M. Alexander og W. Hawkins, begge †15. febr. 1944 (s. 2885). Foto Arnold Mikkelsen 2020. – Churchyard monument, 1995, to two allied airmen, J. M. Alexander and W. Hawkins, both †15th Feb. 1944.

KILDER OG HENVISNINGER

Nedenfor er anført en oversigt over arkivalier eller utrykte kilder og litteratur anvendt i beskrivelsen af Skarø Kirke. For en oversigt over arkivalier og litteratur samt forkortelser anvendt i Svendborg Amt i almindelighed, jf. også s. 59 ff. Henvisninger til Danmarks Kirker, Kbh. 1933-, er angivet som *DK*, efterfulgt af betegnelsen på det pågældende amt; referencer inden for Svendborg Amt har dog kun sideangivelse.

Arkivalier. Rigsarkivet, Odense (RAO). *Sunds Herreds provstiarkiv*: Synsprotokol for kirker 1935-81 (*Provstiark.* Synsprot.). *Drejø Sogn*: Embedsbog 1804-1985 (*Drejø Sogn*. Embedsbog). *Drejø med Skarø Kirkedistrikt Menighedsråd*: Forhandlingsprotokol for menighedsrådet 1903-38. (*Menighedsrådsark.* Forhandlingsprot.). *Den kgl. bygningsinspektør*: Kirker, korrespondance, bilag, tegninger m.m. 1863-1927.

Drejø Kirkes arkiv. Synsprotokol for Skarø Kirke 1967 ff. (*Drejø Kirkes arkiv*. Synsprot.)

Rønnow Arkitekter A/S. Det Kgl. Bygningsinspektors Arkiv: Skarø Kirke (Rønnow Arkitekter. *Det kgl. bygningsinsp.ark.* Skarø K.).

Tegninger. *Nationalmuseet* (NM). Lars Mindedal 1988 (grundplan, tværsnit og situationsplan).

Historisk indledning ved Rikke Ilsted Kristiansen, kirkens omgivelser og bygning ved Pia Katrine Lindholt, inventar og gravminder ved Rikke Ilsted Kristiansen, heraf dog orgler ved Kristian Lumholdt. Arkivalielæsning ved Ida Marie Bjørlig og Kathrine Faust Larsen m.fl. Oversættelse til engelsk ved James Manley. Korrektur ved Anne Frovin. Teknisk og grafisk tilrettelæggelse ved Mogens Vedsø. Redaktionen afsluttet december 2020.

¹ RAO. *Drejø Sogn*. Embedsbog.

² *Danske Kirkelove*, Holger Fr. Rørdam (udg.), I, Kbh. 1883, nr. 419 (7. jan. 1555). Jf. også Erich Pontoppidan og Hans de Hofman, *Den danske Atlas* III, Kbh. 1767, 604, og VI, Kbh. 1774, 723; *Fabricius 1882* 30-32.

³ RAO. *Fyns Biskop*. Sunds Herreds breve 1541-1669; *Biskop Jacob Madsens visitatsbog 1588-1604*, Jens Rasmussen og Anne Riising (udg.), Odense 1995, 190.

⁴ »Skarø Kirke«. Folder udarbejdet af Drejø Sogns Lokalhistoriske Arkiv 2015.

⁵ RAO. *Sogneark.* Embedsbog. Placeringen af det oprindelige jordstykke kendes ikke. Det siges, at ingen af skarøboerne ville afgive jord i byen til kirkens placering, og på dens nuværende plads var der ingen fare for forening af byens brønde ved begravelser på kirkegården. »Skarø Kirke« 2015 (note 4).

⁶ RAO. *Menighedsrådsark.* Forhandlingsprot.; Rønnow Arkitekter. *Det kgl. bygningsinsp.ark.* Skarø K.

⁷ Drejø Kirkes arkiv. Synsprot.

Fig. 17. Pengebøsse, o. 1850-1900 (s. 2883). Foto Arnold Mikkelsen 2020. – Money box, c. 1850-1900.

⁸ Drejø Kirkes arkiv. Synsprot.; Vincent Lind, »Kirker og øer«, *Fyens Stiftsbog* 1983, 119.

⁹ RAO. *Provstiark.* Synsprot.

¹⁰ Foto i »Skarø Kirke« 2015 (note 4).

¹¹ RAO. *Provstiark.* Synsprot.; Rønnow Arkitekter. *Det kgl. bygningsinsp.ark.* Skarø K.; korrespondance i NM;

¹² Korrespondance i NM.

¹³ RAO. *Provstiark.* Synsprot.; Rønnow Arkitekter. *Det kgl. bygningsinsp.ark.* Skarø K.; korrespondance i NM; Lind 1983 (note 8), 121.

¹⁴ Kirkens ældste synsprotokol er ikke bevaret, og det i forbindelse med redaktionen gennemgæede kildemateriale har kun få oplysninger om inventaret, hvilket vanskeliggør en præcis datering af dette.

¹⁵ Drejø Kirkes arkiv. Synsprot.; Rønnow Arkitekter. *Det kgl. bygningsinsp.ark.* Skarø K.; korrespondance i NM.

¹⁶ »Flyvergraven på Skarø«. Folder udarbejdet af Drejø Sogns Lokalhistoriske Arkiv 2015.

¹⁷ Kanden kunne muligvis være overført fra Drejø Kirke, hvor en dåbskande af tin er omtalt 1862 (s. 2851).

¹⁸ Jf. *Den Danske Orgelregistrant*.

¹⁹ Drejø Kirkes arkiv. Synsprotokol for Drejø Kirke 1862 ff.

²⁰ <https://www.fyensstift.dk/aktuelt/ny-kunst-i-fynske-kirker/malerier-m-m-i-fynske-kirker/skaroe-kirkes-maleri>; besøgt 1. dec. 2020.

²¹ Drejø Kirkes arkiv. Synsprot.; Henning Thalund, *Fynske Kirkeskibe*, Svendborg 1989, 75.

²² <https://www.fyensstift.dk/aktuelt/ny-kunst-i-fynske->

kirker/kors-og-krucifikser-i-fynske-kirker/skaroe-kirke-vaegkors; besøgt 1. dec. 2020.

²³ Klokker fra samme støberi findes i bl.a. Sønder Næra Valgmenighedskirke (1891, *DK Odense* 3922), i Bethlehemskirken i Dalby (1898, *DK Odense* 4726) og i Stenderup Kirke (1901, *DK Ribe* 2802).

²⁴ Stenen erstattede et næsten tilsvarende monument fra 1946, jf. »*Flyvergraven på Skarø*« 2015 (note 16).

²⁵ Fra den engelske digter Laurence Binyons digt *For the Fallen* (1914).

²⁶ De afdøde fly styrtede i havet mellem Skarø og Tåsinge på vej til Berlin natten til den 16. febr. 1944. To andre besætningsmedlemmer er begravet på Landet Kirkegård (jf. s. 2683) og to i Svendborg. Anders Bjørnvad, *Faldne allierede flyvere 1939-1945*, Odense 1995, 139; Gunnar Kjær Mortensen, »Luftkamp omkring Tåsinge. Nedskudte allierede fly ved Tåsinge 1940-1945«, *Tåsinge Årbog* 1989, 14-29; <https://www.cwgc.org/find-records/find-war-dead/> besøgt 1. dec. 2020, søgning: Cemetery: Skarø.

SKARØ CHURCH

The church was built in the southwestern part of the island with Skarø Village c. 600 m to the north east. The building is situated by itself in the landscape with a view of the sea on all sides (figs. 2 and 4).

Building. The church was built in 1898-99 to drawings by the architect N. Jacobsen, Odense. Besides the actual church interior, the rectangular church building is divided into a porch towards the east and two quadratic rooms towards the west, respectively a sacristy in the northwestern corner and a furnace room towards the south west (figs. 3 and 7).

The church, which stands on a footing of granite, is built of normal red brick laid in cross bond (fig. 1). The walls are decorated with various masonry patterns on the facades and pediment. The main entrance is to the east, while two doors towards the west lead into the smaller spaces. On each side of the main door there is a circular window, and in each long wall there are three segmentally arched windows and a circular win-

dow. The church interior is not formally divided into chancel and nave, but the altar is placed in the space between the two smaller rooms towards the west (fig. 7). The church has a pitched roof over most of the building, but towards the west the roof is hipped with a small pediment at the top. A crosspiece is set up over the east end of the church. The roof is clad with slate.

Furnishings. The furnishings were in all essentials procured in connection with the building of the church. In recent times the church ship *Skarø* has been added, made by Fritz Brade Jørgensen, Bregninge, and hung up in 1985 (fig. 13). An electric organ was procured around 2014, and the bell was cast in 2019 by Petit & Fritsen, Holland. The older bell (fig. 15), now hanging in the churchyard, was cast in 1898 by the German firm Bochumer Verein für Bergbau und Gußstahlfabrikation.

Colour scheme. Executed in 2014, consists of various grey shades with details in green and gold; on the benches there are red cushions.